

20. Økonomi

Leder: Ellen Kongsnes · Tlf. 918 80 693 · Epost: ellen.kongsnes@aftenbladet.no

Tyskland Fornybar

E.On

- **63.000** ansatte
- **Bred energimix** med 41 % fra gass, 20prosen fra kull, 18 prosent fra fornybar, 13 prosent fra atomkraft, 4 prosent fra olje.
- **Topp 10** i verden innen landbasert vindkraft.
- **Verdens tredje** største innen offshore vind.
- **Selger strøm** og gass til 35 millioner sluttbrukere.

E.On i Norge

- **Hovedkontoret** for divisjonen leting og produksjon (E&P) er delt mellom Stavanger og London.
- **Stavangerkontoret** har 100 ansatte og ledes av Frank Sivertsen.
- **På norsk sokkel** er E.On E&P partner i rundt 30 lisenser og er operatør for åtte letelisenser.
- **E.On E&P** har ansvaret tre hovedområder, Norge/Storbritannia, Russland og Nord-Afrika. I tillegg støtter det opp om E.Ons virksomhet i Brasil.
- **Selskapet** ser også på mulighetene for å bygge ut seks vindkraftverk i Norge og har fått tre konsesjoner så langt.

Frank Sivertsen, administrerende direktør i E.On E&P, er kritisk til måten Tyskland har drevet sin dreining mot fornybar. FOTO: FREDRIK REFVEM

E.On vil ha kutt i vindsu

➤ **Det er på tide at noen sier ifra,** sier Frank Sivertsen i E.On E&P

STAVANGER

– Fornybarindustrien er ikke lenger i startfasen. Det er på tide at de snart står på egne ben, sier Frank Sivertsen. Fra kontorene i Bjergsted leder han olje- og gassdivisjonen til det tyske energiselskapet E.On.

Det er en varm vindstille høstdag. Men selv om det ikke blåser rundt kontorene til Sivertsen møter vindkraftindustrien i Tyskland i økende grad hardt vær.

– Vi i E.On er helt enige i målene og ambisjonene med satsingen på fornybar, men ikke med gjennomføringen. Dette er i ferd med å bli et mareritt for Tyskland. Miljømessig er man i ferd med å gå feil vei, sier Sivertsen.

Tysk energiprogram

Sivertsen viser til det politiske energiprogrammet Energie-wende. Programmet ble vedtatt i 2010 og innebærer noen svært ambisiøse klimamål og en stor

omlegging av den tyske energipolitikken (se fakta)

Men den siste tiden har flere tatt til ordet for at det som kan se ut som en grønn suksesshistorie, er i ferd med å feile.

– I Tyskland slipper man nå ut mer CO₂ enn tidligere, strømprisene har blitt høyere og systemet mer ustabil, sier Sivertsen.

Siden 2009 har andelen fornybar økt fra 17 til 24 prosent. Men likevel har ikke Tyskland sett en like kraftig reduksjon i

CO₂ utslipp. Tvert i mot. I samme periode har CO₂-utslippene økt hvert år. Tyske strømkunder betaler i dag mest i Europa. Årsaken er ifølge Sivertsen den voldsomme og raske utbyggingen av fornybar.

– Fornybar kraft skal benyttes først og skviser ut naturgassen, sier Sivertsen

Lukrative støtteordninger

For å øke andelen fornybar, vedtok regjeringen noen lukrative støtteordninger. Alle som setter opp vindmøller eller solcellepanel og leverer kraft til systemet, blir tilbudt en fast og høy strømpris i 20 år. I 2010 var subsidiene på 8 milliarder euro, i 2014

var subsidiene økt til 24 milliarder euro. Nesten halvparten av all fornybar produksjon i Tyskland er i dag privateid.

E.on er selv store innen vindkraft, vannkraft, atomkraft, naturgass og kull. Selskapet har altså en fot i de fleste energikilder og ble rammet spesielt hardt da Angela Merkel etter Fukushima vedtok å stenge alle atomkraftverk. I følge tidsskriftet The Economist har det ført til at kullfyrt elektrisitet økte med 11 prosent fra 2011 til 2013. I dag er mer enn 45 prosent av Tysklands elektrisitet produsert fra kull.

The Economist skriver videre at bruken av gass i samme

Har fått noen uheldige konsekvenser

STAVANGER
Ikke alle resultater av Tyskland fornybar satsing er grønne.

En av hovedutfordringene med fornybar er at det produseres også når behovet ikke er der. Resultatet er overkapasitet i nettverket og en del ikke fullt så grønne nødløsninger.

► Enkelte av vindmøllene er ikke koblet til nettet. Produsenten får likevel betalt for strømmen.

► I enkelte tilfeller er strømkunder blitt betalt for å bruke strøm for å lette på nettverket.

– Dette handler om et verdifullt gode som blir kastet bort fordi man ikke har funnet et godt nok system for fornybar kraftoverføring, sier Sivertsen.

Når nettet sprenes er det i hovedsak naturgassen det går ut over. Et kullkraftverk er tungt å stenge ned, den fornybare kraften er man forpliktet til å bruke. Da blir resultatet at gasskraftverk stenges ned for å lette på trykket.

I 2011 bygde E.On verdens mest miljøvennlige gasskraftverk. Men kraftverket var knapt i bruk og i 2013 vurderte E.On å stenge det.

E.On kom etter hvert til enighet med nettverksoperatøren og gasskraftverket ble ikke stengt likevel.

INGA SVERDRUP
inga.sverdrup@aftenbladet.no

Subsidier

periode har sunket med en tredel. Årsaken er lav CO₂ prising, høy gasspris og billig og mye fornybar kraft. Resultatet er økte utslipp. Kull slipper ut langt mer CO₂ enn naturgass

– Billig kull erstatter nå all gass i Europa. Naturgassen må ta over for kull dersom vi skal nå målene. Gass er ikke en overgangskilde, men en del av den langsiktige løsningen, sier Sivertsen

Finnes løsninger

Ifølge Sivertsen er løsningen på det tyske dilemmaet delt.

► CO₂-prisen må opp slik at utslippsverstringen kull ikke lenger blir attraktiv.

► Energien må benyttes mer effektivt.

► For fornybar må kostnadene ned og effektiviteten opp slik at støtteordningene kan reduseres.

– Det har vært rett å subsidiere fornybar for å få fart på utviklingen, men den fasen er vi for lengst forbi. Det er nå på tide at vi stiller strengere krav til fornybarindustrien. De må konkurrere i markedet på linje med alle andre. Det er industrien klare for, og i USA driver vi vindkraftparker nesten helt uten subsidier, sier Sivertsen.

INGA SVERDRUP
inga.sverdrup@aftenbladet.no

Statsbudsjett Klimatiltak

Venstre krever grønne oljetiltak

► Venstre forventer et grønt skifte i regjeringens budsjett for 2015.

STAVANGER

I dag tar staten 78 prosent av regningen for utbyggingsprosjekter på norsk sokkel. Leder i Rogaland Venstre, Kjartan Alexander Lunde, mener at oljeselskapene må få plusspoeng dersom prosjektene inneholder miljøvennlige løsninger.

I forbindelse med statsbudsjettet som blir lagt fram i dag vil Venstre derfor be Finansdepartementet beregne budsjettvirkningene av endrede avskrivningsregler.

Statsbudsjettet som legges fram i dag av regjeringspartiene Høyre og Frp er avhengige av støtte fra KrF og Venstre for at budsjettet skal vedtas.

Regjeringen må foreslå gunstige avskrivningsordninger for enøk-investeringer som isolering og varmegjenvinning på sokkelen, krever Venstre.

– Vi må lage avskrivningsregler som gjør det attraktivt å velge miljøvennlig. Venstre kommer til å kreve gjennomslag for dette i budsjettforhandlingene med regjeringspartiene, sier Lunde til Aftenbladet.

– Dette er viktig både for klimaet og av hensyn til arbeids-

plasser i industrien. Det er en utstrakt hånd til oljeindustrien, men også for klimaet, legger han til.

Mer aktivitet, nye jobber

Lunde mener at dette er et tiltak som også vil kunne skape ny aktivitet og mer lønnsomt arbeid gjennom investeringer i nye installasjoner, vedlikehold og oppgraderinger.

– Venstre vil dempe behovet for dårligere arbeidskår og oppsigelser gjennom å gjøre det nødvendig og mer lønnsomt å investere i enøktiltak på sokkelen. Vi vet at potensialet for energieffektivisering på mange av installasjonene på sokkelen er svært stort, sier han.

Lunde viser til en studentoppgave på Høyskolen i Sør-Trøndelag som konkluderte med at det bare på boligdelene kan spares 450 gigawattimer energi, tilsvarende 18.000 husstander.

– I tillegg kommer varmegjenvinning og andre tiltak i produksjonen, sier Venstre-lederen.

– Krav, ikke incentiver

Også miljøstiftelsen Zero me-

ner at statsbudsjettet må og kan være en viktig start på omleggingen til utslippsfrie løsninger.

Men nestleder Kari Elisabeth Kaski er imidlertid ikke enig i at oljeindustrien skal belønnes med incentiver.

– Vi har vært opptatt av at utslippene fra oljeindustrien er så store at vi må sette krav. Da er det viktigst å øke CO₂-avgiften. I dag ligger denne på 450 kroner per tonn. Vi mener at den bør være opp mot 1000 kroner per tonn, sier Kaski.

Zero forventer at Høyre og Frp legger fram et budsjett som viser at de satser på klima og miljø.

– Regjeringen har sagt at de skal legge fram en strategi for karbonfangst- og lagring. Så håper vi at det innføres skattefradrag for energieffektivisering i husholdningene slik det står i samarbeidsavtalen, og at vi får en økt satsing på klimateknologi for å utløse potensialet i fastlandsindustrien, sier Kaski.

HILDE ØVREBEKK LEWIS
hilde.ovrebekklewis@aftenbladet.no

OLJE SATSING I NORD

Dong legger ned i Tromsø

Det danske energiselskapet Dong Energy legger ned kontoret sitt i Tromsø, etter åpningen for knapt to år siden. Dong E&P Norge vil samle ressursene sine på ett sted. Derfor vil noen av medarbeiderne i Tromsø bli tilbudt stilling i Stavanger.

– Vår tro på Barentshavet er like sterk. Men det er ikke nødvendig med et eget kontor i Tromsø for å opprettholde dette engasjementet, sier selskaps administrerende direktør, Philip Lafeber.

OSLO

FMC får tysk milliardkontrakt

FMC Kongsberg Subsea skal bygge det første undersjøiske anlegget for den tyske olje- og gassprodusenten Wintershall på norsk sokkel. Byggingen danner grunnlaget for fremtidige kontrakter og utbygginger.

Kontrakten er på 1,8 milliarder kroner. Dette er Wintershalls første betydelige kontrakt for utvikling av slike produksjonsanlegg for norske operasjoner.

Elixir Glycol Peeling.
Første behandl. Ord.pris.
Få de 6 neste til 30%

Book time på
resepsjon@vitalhudklinikk.no eller 52 69 70 00

ELFAKAMPANJE!

÷30%
PÅ KOMPLETTE
ELFA INN-
REDNINGER

÷30%
PÅ ELFA
FRONTER

SKAPOTEKET
FORUS

ÅPNINGSTIDER:
10-18 (14)
Tilbudet gjelder fra
4. - 18. oktober

Fabrikkveien 2 • Tlf. 51 80 04 14 • Fax 51 80 08 32